

DIRBTINIO INTELEKTO NAUDOJIMO VILNIAUS „SANTAROS“ GIMNAZIJOS TVARKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Dirbtinio intelekto naudojimo Vilniaus „Santaros“ gimnazijos tvarkos aprašas (toliau – Tvarka) nustato dirbtinio intelekto (toliau – DI) atsakingo naudojimo Vilniaus „Santaros“ gimnazijos veikloje principus, užtikrinant:

1.1. Saugumo ir privatumo principus – naudojamos tik saugios ir patikimos DI priemonės, laikantis aukščiausių duomenų saugumo, privatumo ir skaidrumo reikalavimų.

1.2. Etikos ir pagarbos principus – DI priemonės turi būti naudojamos etiškai, siekiant didinti mokinių įtraukti ir lygias galimybes.

1.3. Skaidrumo ir atvirumo principus – DI įrankių naudotojas įrankius turi naudoti sąžiningai ir atsakingai.

1.4. Į žmogų orientuoto DI ir atsakingo jo taikymo principas – technologijos papildo, o ne pakeičia žmogiškąjį ryšį ir kritinį mąstymą.

1.5. Socialinės naudos ir tikslingumo principus – naudodamasis DI įrankiais naudotojas orientuojasi į realias situacijas, refleksiją ir nuolatinį tobulėjimą.

1.6. Sistemiškumo ir tvarumo principus – skaitmeninių kompetencijų ugdymas yra ilgalaikė Gimnazijos strategija, o ne pavienės iniciatyvos.

2. Aprašo paskirtis – užtikrinti, kad DI būtų naudojamas atsakingai, etiškai ir ugdymo procesą stiprinančiai. DI priemonių naudojimas turi padėti mokiniams ugdytis kritinio mąstymo, akademinio sąžiningumo ir skaitmeninio raštingumo kompetencijas.

3. Aprašas parengtas remiantis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos darbo grupės parengtomis rekomendacijomis „Mokykla dirbtinio intelekto (DI) amžiuje: atsakingo naudojimo principai ir gairės“, Europos Komisijos „Dirbtinio intelekto (DI) ir duomenų naudojimo mokymo ir mokymosi srityje etikos gaires pedagogams“.

4. Šioje Tvarkoje vartojamos sąvokos:

Asmens duomenys – bet kokia informacija apie fizinį asmenį, kurio tapatybė nustatyta arba kurio tapatybę galima nustatyti (duomenų subjektas); fizinis asmuo, kurio tapatybę galima nustatyti, yra asmuo, kurio tapatybę tiesiogiai arba netiesiogiai galima nustatyti, visų pirma pagal identifikatorių, kaip antai vardą ir pavardę, asmens identifikavimo numerį, buvimo vietos duomenis ir interneto identifikatorių arba pagal vieną ar kelis to fizinio asmens fizinės, fiziologinės, genetinės, psichinės, ekonominės, kultūrinės ar socialinės tapatybės požymius;

Dirbtinis intelektas (DI) – skaitmeninės technologijos, galinčios atlikti užduotis, paprastai reikalaujančias žmogaus intelekto. Tai apima gebėjimą mokytis iš duomenų, generuoti tekstą, vaizdus ar kitą turinį, atpažinti kalbą ir spręsti problemas. DI įrankiais laikomi ir vertimo varikliai, rašybos tikrintuvai, kalbos atpažinimo ir automatinio užduočių sprendimo programos.

DI naudojimasis – procesas, kai mokinys, mokytojas ar kitas bendruomenės narys pasitelkia DI mokymosi, darbo ar kūrybos tikslams.

DI generuotas turinys – tekstas, vaizdas, diagrama, kodas ar bet koks kitas kūrinys, sukurtas DI priemonės. Tai gali būti namų darbo atsakymas, esė pastraipa, atvaizduota iliustracija ar pan., kurių autorius yra DI sistema (pvz., ChatGPT sugeneruotas esė tekstas).

Skaidrumas – aiškus nurodymas, kokia apimtimi ir kokiais tikslais buvo naudotas DI.

Akademinis sąžiningumas – principų ir vertybių visuma, užtikrinanti, kad akademinėje veikloje būtų gerbiamas intelektinis sąžiningumas. Tai reiškia darbų originalumą, teisingą šaltinių nurodymą, nesinaudojimą neleistina pagalba vertinimo metu ir atsakomybės už savo mokymąsi prisiėmimą. DI kontekste akademinis sąžiningumas reikalauja aiškiai atskleisti, kur panaudotos DI priemonių gautos idėjos ar turinys, bei vengti pateikti DI sukurtą darbą kaip savo.

Plagiarizmas – kito asmens (ar DI sistemos) idėjų, tekstų ar kūrinių pateikimas kaip savo, nenurodant šaltinio. Naudojant DI, plagiarizmas gali pasireikšti, kai mokinys pateikia DI sukurtą atsakymą ar jo dalį neatskleidęs, jog tai nėra jo paties ranka parašytas tekstas.

Atskleidimas (DI naudojimo) – aiškus nurodymas mokinio ar mokytojo darbe, kad tam tikra dalis turinio sukurta pasitelkiant DI įrankį. Atskleidimas paprastai atliekamas cituojant tekstą, pažymint DI sukurtą vaizdą ar diagramą bei pateikiant nuorodą į naudotą įrankį literatūros sąrašė. Pavyzdžiui, išnašoje gali būti nurodoma: „Šio darbo idėjoms generuoti pasinaudota ChatGPT įrankiu (OpenAI, 2025).“.

II SKYRIUS

DIRBTINIO INTELEKTO NAUDOJIMO(SI) PRAKTIKOS

5. DI priemonių taikymas (diegimas) ir naudojimas Gimnazijoje vykdomas vadovaujantis DI akto nuostatomis ir ŠMSM rekomenduotais DI priemonių rizikos vertinimo kriterijais.

6. Visos DI priemonės, atitinkančios teisės aktų reikalavimus, kurias leidžiama naudoti Gimnazijoje: ugdymo procese, veiklos administravimo procese, priemonės, naudojamos DI skaitmeninėms kompetencijoms ugdyti įtraukiamos į Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašą (Priedas Nr. 1):

7. Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašo sudarymo etapai:

7.1. Pasiūlymą įtraukti naują DI priemonę į mokykloje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašą gali bet kuris Gimnazijos bendruomenės narys (pildoma pasiūlymo forma Priedas Nr. 2, pateikiant informaciją, kas, kokiais atvejais ir koku tikslu naudos siūlomą DI priemonę);

7.2. Gimnazijos vadovo įsakymu sudaryta darbo grupė įvertina siūlomos DI priemonės naudojimo rizikas, remdamiesi kriterijais. Atlikus vertinimą darbo grupė Gimnazijos vadovui

pateikia vertinimo išvadas ir pasiūlymus dėl siūlomos DI priemonės įtraukimo arba neištraukimo į Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašą. Tam tikros DI priemonės taip pat gali būti siūlomos įtraukti tik bandomajam laikotarpiui naudoti.

7.3. Atsižvelgdamas darbo grupės pateiktas išvadas ir pasiūlymus, Gimnazijos vadovas tvirtina Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašą ir jo pakeitimus.

7.4. Gimnazijos vadovas, atsižvelgęs į neigiamas rizikų vertinimo išvadas ir pateiktus pasiūlymus, priima sprendimą dėl DI priemonės neištraukimo į Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašą.

8. Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašo keitimo etapai:

8.1. kai gaunamas bet kurio Gimnazijos bendruomenės nario pasiūlymas dėl naujos DI priemonės įtraukimo;

8.2. kai gaunamas bet kurio Gimnazijos bendruomenės nario pasiūlymas dėl DI priemonės išbraukimo (pateikiama pagrindžianti informacija);

8.3. remiantis DI priemonių naudojimo stebėsenos rezultatais.

9. Gimnazijos vadovo įsakymu sudaryta darbo grupė įvertina siūlomus sąrašo pakeitimus, atsižvelgdami į DI priemonių naudojimo rizikas.

III SKYRIUS

DIRBTINIO INTELEKTO PRIEMONIŲ NAUDOJIMO RIZIKŲ VERTINIMO KRITERIJAI

10. DI priemonių naudojimas Vilniaus „Santaros“ gimnazijoje ribojamas kai:

10.1. Vadovaujantis ŠMSM gairėmis, draudžiama į sąrašą įtraukti priemones, kurios: naudoja emocijų atpažinimą, apgaulės ir manipuliavimo metodus, biometrinį sekimą, socialinį reitingavimą ir (arba) kitus elementus, kurie priskiriami prie draudžiamos praktikos atvejų pagal DI akto 5 straipsnio nuostatas;

10.2. Nėra nurodyta, kad DI priemonė atitinka duomenų apsaugos reikalavimus.

10.3. Jei DI priemonė naudoja ir (arba) renka mokinių ar darbuotojų duomenis (tekstus, el. paštus, įrašus), turi būti Gimnazijos licencija, duomenų tvarkymo sutartis ir prieigos kontrolė.

10.4. DI priemonė naudoja įvestą turinį modeliui mokytis be atsisakymo (turi būti galimybė išjungti įkeltų duomenų naudojimą modeliui mokytis).

11. Jei DI priemonę galima (nėra draudžiama) įtraukti į sąrašą, vertinama, kokie papildomi reikalavimai turi būti taikomi, atsižvelgiant į jos rizikos lygį pagal DI aktą.

11.1. Privatumo pažeidimai naudojant DI: Draudžiama į DI sistemas kelti konfidencialią informaciją apie mokinius, darbuotojus ar mokyklos veiklą. Visi privalo saugoti duomenų privatumą ir laikytis Bendrojo duomenų apsaugos reglamento reikalavimų.

11.2. Darbų atlikimo slėpimas pasitelkiant DI: Griežtai draudžiama DI sugeneruotą turinį ar jo dalis pateikti kaip savo darbą. Neatskleidus DI pagalbos, tai laikoma akademinio nusižengimu (plagiarizmas).

11.3. Vertinimo užduočių atlikimas pasitelkiant DI: Kontrolinių darbų, savarankiškų

darbų, egzaminų ar kitų vertinimo situacijų metu, kai draudžiama išorinė pagalba, mokiniams neleidžiama naudotis DI įrankiais. Mokytojas turi teisę patikrinti, ar mokinys nesinaudojo neleistinomis priemonėmis, pavyzdžiui, paprašydamas paaiškinti sprendimo eigą.

11.4. Netinkamas DI naudojimas kuriant turinį: Draudžiama naudoti DI įrankius žalingam, neetiškam ar bendruomenės vertybėms prieštaraujančiam turiniui kurti gimnazijos aplinkoje.

11.5. Negalima kūrybinių užduočių atlikimo perleisti DI – mokinys turi pats atlikti pagrindinį intelektinį darbą; priešingu atveju darbas gali būti neįskaitytas. Net ir nurodžius šaltinius, neturi būti taip, kad DI didesnę dalį teksto (kai DI sugeneruoja 80–100 % teksto), o mokinys minimaliai jį pagedauoja. Toks darbas neatskleidžia mokinio mąstymo ir supratimo, todėl gali būti įvertintas labai žemu balu arba visai neįskaitytas), o mokinys minimaliai jį pagedauoja.

11.6. Amžiaus ribojimų ir naudojimo sąlygų nepaisymas: Privaloma laikytis DI įrankių amžiaus ribojimų ir naudojimo sąlygų. Mokiniai negali savavališkai apeiti šių apribojimų naudodamiesi mokyklos įranga ar prisijungimais. Jei mokiniui nėra leistina pagal amžių naudotis tam tikra platforma, jis gali tai daryti tik gavęs tėvų ir mokyklos leidimą bei priežiūrą.

12. Aukščiau išvardytos praktikos laikomos nesuderinamomis su Gimnazijos vertybėmis ir šio Aprašo taisyklėmis. Jų atvejai bus traktuojami kaip Gimnazijos mokinio elgesio taisyklių pažeidimai.

IV SKYRIUS

DIRBTINIO INTELEKTO PRIEMONIŲ NAUDOJIMO STEBĖSENA

13. Gimnazijos vadovas sudaro darbo grupę, kuri būtų atsakinga už Gimnazijoje naudojamų DI priemonių stebėseną.

14. Stebėseną apima tik tas DI priemones, kurios yra įtrauktos į Gimnazijos vadovo patvirtintą Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašą.

15. DI priemonių naudojimo stebėseną apima šias veiklas:

15.1. rinkti statistinę informaciją apie DI priemonių naudojimo dažnumą ir naudojimo paskirtį;

15.2. rinkti DI priemonių naudotojų grįžtamąjį ryšį ir vertinti, ar DI priemonės naudojimas atitinka lūkesčius;

15.3. fiksuoti netinkamo veikimo atvejus (incidentus) ir, esant sisteminiams pažeidimams, stabdyti DI priemonės naudojimą;

15.4. siūlyti sprendimus dėl DI priemonės nutraukimo ar pakeitimo.

16. DI priemonių naudojimo stebėsenos rezultatai (kartu su pasiūlymais dėl tikslinamųjų veiksmų) bent kartą per metus pateikiami Gimnazijos vadovui.

17. Atsižvelgiant į DI priemonių naudojimo stebėsenos rezultatus, gali būti inicijuojamas Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašo keitimas.

V SKYRIUS

LEIDŽIAMŲ NAUDOTI DIRBTINIO INTELEKTO PRIEMONIŲ PRAKTIKA

18. Vilniaus „Santaros“ gimnazija skatina kurti mokymosi aplinką, kurioje DI priemonės padeda mokymuisi, bet nepakeičia paties mokymosi proceso. Leistinos, skatintinos DI naudojimo praktikos mokiniams:

18.1. Informacijos paieška ir mokymosi pagalba: Mokiniai gali naudoti DI pokalbių sistemas (pvz., ChatGPT) siekdami suprasti sudėtingas sąvokas, rasti idėjų ar gauti paaiškinimų sudėtingais klausimais. DI gali veikti tarsi papildomas mokytojas, suteikiantis pagalbinių paaiškinimų ar pateikiantis diskusinių klausimų.

18.2. Kūrybiškumo skatinimas: DI priemonės gali pasitarnauti generuojant idėjas projektams, rašiniams ar kūrybiniam darbams. Pavyzdžiui, mokinys gali paprašyti DI pasiūlyti rašinio temų sąrašą tam tikra tema ar padėti sugalvoti eksperimento idėją. Šis procesas turėtų būti panaudotas kaip starto taškas mokinio kūrybiniam mąstymui – gavęs idėjų, mokinys turi jas plėtoti pats.

18.3. Kalbinė pagalba: Mokiniai ir mokytojai gali naudoti DI paremtus vertėjus ar rašybos bei gramatikos tikrinimo įrankius (pvz., „DeepL“) siekiant patobulinti užsienio kalba rašomus darbus ar išmokyti taisyklingesnės kalbos. Tai priimtina, jei rezultatas naudojamas mokymuisi (pvz., suprasti klaidas ir jas ištaisyti). Vertimo atveju rekomenduojama sutikrinti rezultatą, nes automatinis vertimas ne visada perteikia tikslią prasmę.

18.4. Individualizuotas mokymasis: Mokiniai gali naudoti DI priemones, kad mokymosi medžiaga būtų pritaikyta jų poreikiams. Pavyzdžiui, DI gali padėti įsivertinti žinias ir pasiūlyti papildomas užduotis ar paaiškinimus pagal stipriąsias ir silpnąsias puses. Tokias priemones leidžiama naudoti mokymosi ir testavimo tikslais, laikantis duomenų apsaugos reikalavimų.

19. Leistinos, skatintinos DI naudojimo praktikos mokytojams:

19.1. Mokymo(si) pagalba: Mokytojai gali naudoti DI (pvz., „ChatGPT“) aiškinimų rengimui, užduočių kūrimui ir papildomų mokymosi šaltinių parinkimui.

19.2. Kūrybiškumo skatinimas: DI gali padėti generuoti idėjas pamokoms, projektams ar užduotims, tačiau turinys turėtų būti adaptuojamas ir tobulinamas paties mokytojo.

19.3. Kalbinė pagalba: DI įrankiai (pvz., „DeepL“) gali būti naudojami mokomosios medžiagos kalbai gerinti, tačiau svarbu kritiškai vertinti rezultatus ir juos patikrinti.

19.4. Individualizuotas mokymasis: DI priemonės gali padėti pritaikyti mokymosi medžiagą individualiems poreikiams.

19.5. Formuojamasis vertinimas ir grįžtamasis ryšys: Mokytojai gali taikyti DI įrankius, teikiančius automatinį grįžtamąjį ryšį mokiniams.

19.6. Pamokų pasirengimas ir mokymo priemonės: Mokytojai gali naudoti DI (pvz., pokalbių modelius ar turinio generavimo priemones) pamokų planavimui, užduočių kūrimui ar mokymo medžiagos parengimui.

20. Leistinos DI naudojimo praktikos administracijos darbuotojams:

20.1. Administracinė pagalba: Administracijos darbuotojai ir mokytojai gali pasitelkti DI priemones rutininėms užduotims palengvinti.

21. Tyrinėjimas ir eksperimentavimas: Gimnazija skatina bendruomenės narius tyrinėti naujas DI technologijas ugdymo kontekste. Mokytojai raginami dalintis gerąja patirtimi, kaip DI gali padėti ugdyme. Toks eksperimentavimas yra leistinas ir pageidautinas, laikantis kitų šio Tvarkos aprašo principų.

22. Leistinas DI priemonių naudojimas yra tas, kuris papildo ir praturtina mokymosi patirtį, o ne perima mokinio darbo. Galutinė atsakomybė už mokymosi rezultatus tenka pačiam mokiniui.

VI SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

23. Mokinių atsakomybė, užtikrinant, kad DI priemonės naudojamos atsakingai:

23.1. Etiško naudojimo laikymasis: kiekvienas mokinys įsipareigoja naudoti DI priemones tik leistiniais būdais, laikytis akademinio sąžiningumo;

23.2. DI indėlio atskleidimas: Jei mokinys panaudoja DI generuotą turinį (idėjas, tekstą, iliustracijas ir pan.) savo darbe, jis privalo tai aiškiai nurodyti. Tai galioja net tuomet, kai DI panaudota tik dalinai, pvz., sugeneruotas rašinio planas ar keletas sakinių.

23.3. Pagalba kitiems: Mokiniai raginami būti mokyklos bendruomenės dalimi, dalintis atsakingo DI priemonių naudojimo patarimais su bendraklasiais;

23.4. Atsakomybė už pažeidimus: Jei mokinys pažeidžia šios Tvarkos aprašo nuostatas, jis prisiima galimas pasekmes pagal Vilniaus „Santaros“ gimnazijos „Mokinio elgesio taisykles“;

23.5. Kitiškai vertinti DI sugeneruotą turinį.

23.6. Mokiniai gali naudoti DI priemones tik su mokytojo leidimu (iš anksto sutarus, kokie įrankiai bus naudojami ir kaip bus atliekamas tokio darbo vertinimas).

24. Mokytojų atsakomybė, užtikrinant, kad DI priemonės naudojamos atsakingai:

24.1. Mokytojai ugdymo procese naudoja tik tas DI priemones, kurios yra įtrauktos į Gimnazijoje leidžiamų naudoti DI priemonių sąrašą, laikantis konkrečios DI priemonės naudojimo sąlygų.

24.2. Mokytojai yra pagrindiniai informacijos sklaidėjai apie šį Tvarkos aprašą klasėje. Jie turėtų aptarti su mokiniais DI naudojimo etiką, galimas rizikas ir naudą, skatinti atvirą dialogą.

24.3. Mokiniai turi būti informuoti, kai pamokoje naudojama DI priemonė. Pavyzdys: Mokytojas pasako: „Šiai pamokai užduotis paruošiau pasitelkdamas DI priemonę. Ji padėjo man sukurti skirtingo sudėtingumo pratimus, kad kiekvienas iš jūsų turėtumėte užduotį pagal savo gebėjimus.“

24.4. Formuliuodami namų darbų ar projektų užduotis, mokytojai turėtų aiškiai nurodyti,

kokiu mastu DI naudojimas yra leidžiamas.

24.5. Vertindami mokinių darbus, mokytojai privalo būti dėmesingi galimiems DI naudojimo požymiams. Tai nereiškia įtarinėti be priežasties, bet, pavyzdžiui, jei mokinio darbas staiga neatpažįstamai pasikeitė stiliumi ar brandumu, mokytojas gali pasikalbėti su mokiniu, paprašyti detalizuoti mintis, pateikti juodraščius.

24.6. Mokytojai privalo laikytis duomenų apsaugos reikalavimų naudodami DI priemones. Jie neturėtų kelti mokinių asmens duomenų į jokiais DI platformas. Jei mokytojas testuoja kokį nors DI įrankį su mokinių darbais (pvz., rašiniiais) tik norėdamas patikrinti, ar įrankis aptiks plagiaivimą, tai gali daryti tik anonimizavus darbus.

24.7. DI sritis greitai kinta, tad mokytojai turėtų nuolat kelti savo kvalifikaciją šioje srityje. Gimnazija sudarys sąlygas (seminarus, mokymus) mokytojams susipažinti su naujausiais DI sprendimais švietimui, dalintis patirtimi su kolegomis.

24.8. Mokiniai ir mokytojai savo darbuose nurodo, kaip naudojo DI priemones (pavyzdžiui „*Šiame darbe ChatGPT padėjo surasti idėjų, bet analizę atlikau pats*“). Taip pat mokiniai **turi būti mokomi** žymėti su DI priemonėmis sugeneruotą turinį. Pavyzdys: „*Rašydamas šį darbą panaudojau DI idėjoms kurti, bet pats atrinkau tinkamiausias mintis ir jas išplėtočiau.*“ „*Naudojau DI, kad patikrintų mano teksto gramatiką, tačiau visą turinį rašiau pats.*“ „*Naudojau DI sukurtą paveikslėlį pristatymui.*“

24.9. DI priemonės padeda, bet nepakeičia žmogaus sprendimo. DI priemonės švietimo procese gali būti naudojamos tik kaip pagalbines. Jos gali padėti kurti idėjas, patikrinti tekstą ar pasiūlyti papildomą informaciją, tačiau galutinis sprendimas – visada lieka žmogaus rankose.

24.10. Visi bendruomenės nariai turi vadovautis sąžiningumo, pagarbos, įtraukties ir lygių galimybių principais. Mokytojai ir mokiniai, naudodami DI, prisiima atsakomybę už sąžiningą, pagarbią ir etišką jo taikymą.

24.11. DI turinys negali pažeisti autorių teisių, intelektinės nuosavybės ar akademinio sąžiningumo. Mokiniai ir mokytojai, naudodami DI, privalo nurodyti, kaip priemonė prisidėjo prie darbo, ir atsakingai vertinti, kad neperimtų kitų sukurtos medžiagos kaip savo. Pavyzdys: *Mokinys į literatūros kūrinio pristatymą įtraukia DI sugeneruotą paveikslėlį ir šalia aiškiai pažymi: „Iliustracija sukurta naudojant DI (DALL·E).*

VII SKYRIUS

DIRBTINIO INTELEKTO NAUDOTO TURINIO ATSKLEIDIMAS IR CITAVIMAS

25. Siekiant užtikrinti skaidrumą naudojant DI priemones, mokinių ir mokytojų darbuose privaloma aiškiai atskleisti, kur buvo pasitelktas DI ir kaip tai padaryta.

26. Pagrindinės DI turinio atskleidimo nuostatos:

26.1. Cituoti DI kaip bet kurį kitą šaltinį. DI įrankį reikia cituoti, jei panaudojamas jo sugeneruotas turinys. Tarkime, jei rašinio dalyje mokinys įtraukė ChatGPT parašytą pastraipą ar pasinaudojo jo idėja, prie tos vietos tekste turėtų būti nuoroda (citata). Pavyzdžiui: (OpenAI ChatGPT, 2025) arba naudojant išnašą su paaiškinimu apačioje;

26.2. Pažymėti DI generuotus vaizdus ar kitą turinį: Jeigu mokinio darbe naudojamas DI sugeneruotas vaizdas, grafikas, lentelė ar kitas objektas, po juo ar šalia pavadinimo turi būti pateikta informacija, kad tai sukurta DI. Pvz., „1 pav. DI įrankiu (DALL-E) generuotas paveikslėlis tema „Atliekų rūšiavimas“.“ ir nurodomas šaltinis literatūros sąrašė. Tai padeda atskirti mokinio savarankiškai kurtus objektus (pvz., nupieštas schemas) nuo automatizuotai sugeneruotų;

26.3. Nesirinkti DI priemonių kaip pagrindinio šaltinio turiniui. DI neturėtų pakeisti knygų, straipsnių ar kitų šaltinių. Mokiniai skatinami naudoti DI tyrimams, idėjoms, bet galutiniame darbe remtis patikrintais šaltiniais. Tad jei DI pateikė faktą ar idėją, verta rasti pirminį to fakto šaltinį ir cituoti jį. DI galima cituoti dėl skaidrumo, bet darbai, kurių didžioji dalis šaltinių bus vien DI, bus vertinami kritiškai, nes tai gali rodyti, jog mokinys nepasinaudojo įvairiais informacijos šaltiniais;

26.4. Vertinimo kriterijai dėl DI turinio. Mokiniui atskleidus DI naudojimą, jo darbas vis tiek vertinamas pagal nustatytus kriterijus. Vertinama bus, kaip mokinys integravo DI gautą informaciją: ar teisingai suprato, ar kritiškai įvertino, ar kūrybiškai pritaikė. Darbas, kuris bus vien DI sugeneruotų citatų rinkinys, negaus daug balų, nes neatspindi mokinio supratimo; tačiau darbas, kuriame DI naudotas protingai (pvz., gauta duomenų analizės pagalba, kurią mokinys interpretavo, pacitavo) gali būti įvertintas gerai, nes mokinys parodė informacijos apdorojimo gebėjimus.

VIII SKYRIUS

AKADEMINIO SAŽININGUMO NAUDOJANT DIRBTINIO INTELEKTO PRIEMONES UŽTIKRINIMAS

27. Pažeidimai, susiję su netinkamu DI priemonių naudojimu:

27.1. Pavienės, dažniausiai netyčinės klaidos (pvz., nepilnai nurodytas DI šaltinis ar minimalus nepažymėtas panaudojimas). Mokytojas aptaria situaciją su mokiniu, paaiškina taisykles, gali paprašyti pataisyti darbą. Nuobaudos netaikomos, tačiau atvejis fiksuojamas.

27.2. Mokinys tyčia nesilaiko taisyklių (pvz., pateikia DI sugeneruotą darbo dalį kaip savo, naudoja DI draudžiamoje situacijoje ar klaidina dėl šaltinių). Darbas vertinamas nepatenkinamu pažymiu (su galimybe perlaikyti/atsiskaityti iš naujo su sankcija, arba be tokios galimybės, priklausomai nuo atvejo rimtumo).

27.3. Tai sistemingi ar piktybiniai veiksmai (pvz., visas darbas atliktas DI, sąmoninga apgaulė). Darbas vertinamas nepatenkinamu pažymiu be galimybės atsiskaityti iš naujo.;

28. Pažymėtina, kad šie lygiai yra gairės – kiekvienas atvejis nagrinėjamas individualiai, įvertinant visas aplinkybes (mokinys prisipažino ar ne, ar rodė nuoširdų gailestį, ar tai pirmas kartas, ar buvo aiškiai instruktuos ir pan.).

IX. SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Su DI naudojimosi Tvarka klasių vadovai supažindina mokinius iki einamųjų mokslo metų rugsėjo 15 d.

30. Mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) su Tvarka supažindinami per elektroninį dienyną ManoDienynas.

31. Ši Tvarka peržiūrimas ir, esant poreikiui, atnaujinamas ne rečiau kaip kartą per 2 metus arba pasikeitus teisės aktams ar rekomendacijoms.

VILNIAUS „SANTAROS“ GIMNAZIJOS DIRBTINIO INTELEKTO PRIEMONIŲ SĄRAŠAS

Priemonė	Paskirtis	Naudojimo ribos
Microsoft Copilot	Idėjų generavimas, tekstų projektų kūrimas, pamokų planavimas, santraukos, vaizdai.	Negalima naudoti įvedant asmens duomenis; privaloma žymėti DI sugeneruotą turinį. Tik bendro pobūdžio informacija; be asmeninių duomenų.
Google Gemini	Paaiškinimų generavimas, mokymosi pagalba, kūrybinės idėjos, vaizdai.	Negalima naudoti įvedant asmens duomenis; privaloma žymėti DI sugeneruotą turinį. Tik bendro pobūdžio informacija; be asmeninių duomenų.
OpenAI ChatGPT	Konsultavimasis, teksto analizė, mokymosi medžiagos generavimas, vaizdai.	Leidžiama tik viešoms užduotims, be mokinių identifikavimo duomenų.
Microsoft Office (Word, PowerPoint, Excel)	Dokumentų ruošos palengvinimas, ataskaitų struktūravimas.	Naudoti tik mokyklos paskyrose; laikytis BDAR ir mokinių duomenų apsaugos reikalavimų; mokinių duomenų neperkelti į išorines DI sistemas.
Google Workspace AI	Komunikacijos laiškų, dokumentų, suvestinių projektai, tekstų generavimas naudojant DI funkcijas (Docs, Gmail ir kt.).	Duomenų apsaugos principų laikymasis; neįvesti jautrių ar mokinių asmens duomenų į DI užklausas; DI sugeneruotą turinį rekomenduojama peržiūrėti ir patikrinti.
Google Classroom	Mokymo proceso organizavimas: užduočių skyrimas, mokinių darbų pateikimas, vertinimas, komunikacija tarp mokytojo ir mokinių.	Naudoti tik mokyklos paskyrose; laikytis BDAR ir mokinių duomenų apsaugos reikalavimų; mokinių duomenų neperkelti į išorines DI sistemas.
Moodle	Virtuali mokymosi aplinka kursams, užduotims, testams ir mokinių vertinimui valdyti.	Naudoti tik mokyklos sistemoje; laikytis BDAR reikalavimų; mokinių duomenų neperkelti į išorines DI sistemas.

Mathos AI	Matematikos uždavinių sprendimo paaiškinimai, mokymosi pagalba ir užduočių generavimas.	Nenaudoti su mokinių duomenimis; skirta tik mokymosi turinio kūrimui ar paaiškinimams.
Eduten	Matematikos mokymo platforma su DI pagrįsta mokinių pažangos analize ir personalizuotomis užduotimis.	Naudoti tik mokyklos paskyroje; laikytis mokinių duomenų apsaugos reikalavimų; mokinių duomenų neeksportuoti į kitas DI sistemas.
NotebookLM	Dokumentų analizė, santraukų kūrimas, mokymosi medžiagos struktūravimas iš pateiktų šaltinių.	Įkelti tik viešus arba anonimizuos dokumentus; negalima įkelti failų su mokinių asmens duomenimis.
Deppl Write/Translate	Naudojamas vertimams ir kalbai taisyti.	Negalima naudoti dokumentams, kuriuose yra asmens duomenų (pvz., mokinių sąrašų).
Gamma AI	Automatinis prezentacijų, mokymo medžiagos ir vizualinių pristatymų kūrimas.	Nenaudoti asmens duomenų; DI sugeneruotas turinys turi būti patikrintas prieš naudojimą pamokoje.
Canva AI Tools	Mokinių projektų, pateikčių vizualizacijų kūrimas.	Tik turinys be asmens duomenų; rezultatai turi būti paženklinti kaip DI generuoti.
Quizlet AI funkcijos	Testų, viktorinų generavimas.	Draudžiama importuoti dokumentus su mokinių vardais, pavardėmis.
Twee (pamokų planavimas)	Anglų kalbos pamokų planų, klausimų, diskusijų ir užduočių generavimas.	Naudoti tik mokymo turinio kūrimui; nenaudoti mokinių asmens duomenų.

Pasiūlymas dėl naujos DI priemonės įtraukimo

Pasiūlymą pateikusio asmens vardas ir pavardė	
Data	
DI priemonės pavadinimas, tinklalapis	
Naudojimo sritis: ☐ Ugdymo procese ☐ Administravimo procese ☐ Administracijos darbuotojų, mokytojų ir mokinių DI skaitmeninėms kompetencijoms ugdyti	
DI priemonės naudotojas: ☐ Mokytojas ☐ Mokinys ☐ Administracijos darbuotojas	
Paskyros tipas: ☐ Asmeninė paskyra ☐ Gimnazijos paskyra	
Ar bus tvarkomi asmens duomenys? ☐ Taip ☐ Ne	
DI priemonės aprašymas ir panaudojimas (Kokiais atvejais ir koku tikslu bus naudojama DI priemonė? Kokią aiškia pridėtinę vertę suteikia mokymui ar mokymuisi?)	
Jeigu bus tvarkomi asmens duomenys, prašome aprašyti duomenų tvarkymo operacijas (kokie, koku tikslu, teisinis pagrindas ir kt.)	

DI priemonių rizikų vertinimo forma**Bendra informacija**

Pasiūlymą pateikusio asmens vardas ir pavardė	
Data	
DI priemonės pavadinimas, tinklalapis	
Naudojimo sritis: ☐ Ugdymo procese ☐ Administravimo procese ☐ Administracijos darbuotojų, mokytojų ir mokinių DI skaitmeninėms kompetencijoms ugdyti	
DI priemonės naudotojas: ☐ Mokytojas ☐ Mokinys ☐ Administracijos darbuotojas	
Paskyros tipas: ☐ Asmeninė paskyra ☐ Gimnazijos paskyra	
Ar bus tvarkomi asmens duomenys? ☐ Taip ☐ Ne	

Draudžiama praktika ir rizikos lygio nustatymas (pagal ES DI aktą)

Draudžiama praktika arba rizikos lygis	Taip	Ne
Draudžiama praktika: DI priemonė atlieka emocijų atpažinimą; DI priemonė vykdo socialinį reitingavimą; DI priemonė naudoja biometrinių sekimą; DI priemonė manipuliuoja naudotojų elgesiu		
Didelė rizika: DI priemonės naudojamos: priėmimo ir atrankos į švietimo įstaigą procese; mokymosi rezultatams vertinti; švietimo lygiui nustatyti; nustatyti draudžiamą veiklą egzaminų metu.		
Ribota rizika: DI priemonė (pvz., ChatGPT) naudojama idėjoms arba santraukoms kurti;		

DI priemonė, naudojama pamokų planams ar kitiems susijusiems dokumentams rengti.		
Maža rizika : DI priemonės naudojamos informacijai apibendrinti, kalbai tobulinti, redaguoti ar struktūruoti.		

*Jeigu nustatoma draudžiama praktika – DI priemonė NEGALI būti naudojama ir tolesnis vertinimas neatliekamas.

Klausimas	Taip	Ne	Pastabos
Ar galima išjungti duomenų naudojimą DI treniravimui?			
Ar yra taikomi turinio filtrai arba kitos apsaugos priemonės?			
Ar aiškios naudotojų atsakomybės?			
Ar DI priemonės veikimas atitinka DI priemonių naudojimo principus (II skyrius)?			

Išvada:

Siūloma įtraukti į sąrašą, įgyvendinus žemiau nurodytas rekomendacijas:

- Būtina Gimnazijos paskyra;
- Galima naudoti su asmenine paskyra;
- Būtina sudaryti asmens duomenų tvarkymo sutartį;
- Būtina atlikti poveikio duomenų apsaugai vertinimą;
- Siūloma įtraukti bandomajam laikotarpiui ir stebėsenai.
- Nesiūloma įtraukti į sąrašą dėl nustatytų trūkumų.
- Neleidžiama dėl nustatytos draudžiamos praktikos.